

Školitelský posudek na bakalářskou práci Jiřího Angera “Melodramatická imaginace a divadlo krutosti: *V roce se třinácti úplňky*”

Jiří Anger si pro svou bakalářskou práci zvolil náročné téma kombinující jak teoretickou, tak i analyticko-historickou reflexi problematiky melodramatické imaginace jako konceptu, který umožňuje uvažovat o potenciálu radikální estetiky jako výzvy klasickým koncepcím uměleckého díla a jeho divácké kontemplanace. Prvotní rámec zpracování dané problematiky leží v teoretickém zkoumání afinit mezi brooksovskou definicí „melodramatické imaginace“ a Artaudovým pojetím „divadla krutosti“ jako sféry ekcesivnosti a přesahu estetického, etického i politického, v analytické části je pak tento rámec aplikovaný na podrobný rozbor využití melodramatického potenciálu v díle R.W.Fassbinderova, především pak v jeho filmu *V roce se třinácti úplňky*.

Práce na první pohled zaujme svým rozsahem, ale také záběrem – velký rozsah není navíc důsledkem grafomanské nedisciplinovanosti autora, ale naopak výsledkem analytické rigoróznosti a snahy obsáhnout zvolené obtížné téma v co největší komplexnosti. První kapitola je tak vyčerpávajícím shrnujícím přehledem uvažování o melodramatu a jeho postupné valorizace jako akademického tématu od 70. let, především pak v zacílení na klasické literárněvědné a filmologické práce Petera Brookse a Thomase Elsaessera. Přehled má i jasné „politické“ zacílení, je vedený přesvědčením o „jedinečných možnostech“ melodramatického modu jako radikálního potenciálu uměleckého vyjádření, kterému ne všichni melodramatičtí autoři byli schopni dostat (Fassbinder není pro ústřední analytickou část zvolen náhodou, je příkladem jakési apoteózy melodramatu a maximálního naplnění právě tohoto potenciálu). Práce má tedy v sobě i náznak aktivistického rozmachu a představuje až teleologické vnímání „osudů“ melodramatu jako příběhu postupného naplňování jeho možností.

Druhá kapitola je pak převážně teatrologická, sumarizuje Artaudovu koncepci divadla krutosti, představuje v historizujícím exkurzu jeho pokus o inscenování Shellyho hry *Cenciové* a nachází paralely v charakteristikách „krutého“ divadla a melodramatické imaginace. Melodramatická estetika v tomto pojetí nachází v představách o divadle krutosti svůj rozpoznatelný, byť svou „teoretickou“ existencí mírně zkřivený zrcadlový obraz, který se stýká v jejich „kontradiskursivní podstatě a přístupu k prostoru, času, jazyku a touze“ (s. 94). Kapitola směřuje k analytickému srovnání obou koncepcí, zároveň ale nabízí i vhled do produkční a recepční historie *Cenciů*, čímž se daná problematika pozoruhodně rozzívá v kontextu omezených možností realizace radikálních koncepcí.

Třetí kapitola je pak případovou studií Fassbinderova *Roku se třinácti úplňky*. V tomto snímku se dle autora práce „spřízněnost melodramatické imaginace a divadla krutosti projevuje s takovou intenzitou a přesvědčivostí, jakou bychom u jiných filmů, ať už předcházejících či následujících, hledali jen obtížně“ (97), je tedy pro něj vrcholným projevem melodramatické estetiky. Rozbor díla je členěn do výše zvolených čtyř kategorií (prostor, čas, jazyk a touha) a zasazený do biografického portréту režiséra jako „romantického anarchisty“ a „autora s melodramatickou vizí“, která se projevuje především v cyklu filmů ze 70. let přímo inspirovaných tvorbou Douglase Sirka, ale, jak

autor přesvědčivě ukazuje, přetrvává i v pozdějších filmech z konce 70. a začátku 80. let, včetně analyzovaného snímku. Jeho podrobný rozbor pak s velkou pozorností k formální i tematické analýze přesvědčivě ukazuje, že je zvolený rámec pro tento film adekvátní.

Předložená bakalářská práce je z rodu těch, které zdaleka přesahují běžný formát, rozsah, záběr, metodologickou a strukturní zralost bakalářských prací, a mohla by být jistě úspěšně předložena i jako práce diplomová (a na některých univerzitních katedrách dokonce i jako dizertační). Autor prokázal velmi pokročilou schopnost práce s teoretickými koncepcemi a metodami, historickou erudovanost a schopnost efektivně využívat nástrojů historické analýzy, jakožto i stylistickou a pisatelskou zdatnost. Doporučuji práci k obhajobě a navrhuji hodnocení známkou výborně.

8.9. 2014

PhDr. Petra Hanáková, Ph.D., KFS FFUK PRAHA